

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Honore, Dignis Vel Indignis, Jvste Vel Inivste, Deo
Semper Jvstissimo, Dato, Negato, Violato**

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1650

Capvt XII. Cur non solùm bonos, sed etiam malos sinat honorari Devs?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-48689](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-48689)

CAPVT XII.

Cur non solum bonos, sed etiam malos si-
nat honorari Deus?

§. I.

Ob quas causas bonis honor sit exhibendus?

Honos honoribus afficiendos esse, omnes leges iubent, omnes historiae clamant, ipsa ratio & natura suggerit. De legibus id constat ex dictis supra. Diuinæ enim leges sunt: *Honora patrem tuum, & matrem tuam. Honora personam senis. Viduas honora, &c.* Historiae pænè nullæ sunt, quæ non narrent, honores dignis decretos, aut collatos esse; aut accusent eos, à quibus illi bene meritis negati ablatiue fuerunt. Ratio autem atque natura dicat, vt verè, hoc est, id quod res est, iudicemus, bonamq; de bonis opinionem concipiamus; eisq; coram alijs testimonium impertiamur; quod est eos laudare, atq; honorare. Quod sanè facere, non tantùm veritatis amore, sed etiã virtutis jure obligamur; vsque adeò, vt qui tacet, vbi alter laudandus est, iniustus esse, alteriq; iniuriam facere censeatur. Qua in re multi grauitè delinquant, & silendo detrahunt de laude aliorum. Perinde

Exod. 20
12. Leuit.
19. 32.
1. Tim. 5
3.

P 4 enim

enim est, siue laudanda celes, siue celanda diuulges; & par malitia, siue vitia alterius prodantur, siue virtutes supprimantur, quando nulla, quæ excuset, causa subest, siue in silentio, siue in manifestatione. Si

S. August.

Dominic.

1. in 40.

serm. 1.

1. Reg. 2.

30.

Virgil. 5.

Æneid.

exempla quærimus, ipse *Deus illos honorat, & diligit, qui illicita fugiunt*; aitque: *Quicumque glorificauerit me, glorificabo eum.* Et de bene certantibus ait insignis ille heros:

Nullus in hoc numero mihi non donatum abibit.

§. II.

In deferendis honoribus ordinem esse seruandum.

Illud solùm hîc monendum est, ne ordinem honoris prætereamus, præsertim in rebus, quæ sunt alicuius momenti. Vt enim, etsi omnes in necessitate, qui volunt facere, quod facit Ecclesia, baptizare possint, haud tamen decet laicum id officium facere, si adest clericus; nec subdiaconum, si adest diaconus; neque diaconum, si adest sacerdos; ita in alijs quoque officijs ac dignitatibus demandandis, aut honoribus distribuendis, semper attendendum est, ne indignior digniori præferatur. Væ illis, qui in gradibus, ac muneribus dandis iniuste iudicant,

cant, quia iustè damnabuntur. Siquidem
pondus & pondus, mensura & mensura: utrum- Prou. 20.
que est abominabile apud Deum. Duplex enim 10.
 pondus quàm plurimi habent; vnum, quod
 eos inclinac ac trahit, quò fauor & affectus
 inclinac ac trahit, vnde ijs dignior est, qui
 charior est;

Tutatur fauor Euryalum, lachrymaq; de- Virgil.
cora: lib. 5.

alterum, quo appenso, parum momentì
 obtinent, qui vel adulatione, vel munerum
 largitione, vel affinitate, alijsue artibus pa-
 rum gratiæ acquisuerunt. Qui iustus est, er-
 ga omnes eadem mensura vtitur, remque
 suis momentis expendit, neque alia mensu-
 ra vtitur domi, alia foris; alia erga Titum,
 alia erga Sempronium, *Rex Iuppiter omnibus*
idem. Agebatur aliquando de successore in
 magnæ tiaræ Principem eligendo. Ibi duo
 fratres erant, quibus inter ceteros ius eli-
 gendi competebar. Cùm itaque diu non
 conuenirent suffragia, & alij quemdam de
 senioribus, sed haud castæ famæ; alij iunio-
 rem, doctiorem, sobrium, castum, pudicum
 vellent euehere, vota in ambiguo nutaue-
 runt. Postquam igitur intellexi, illos quo-
 que ipsos fratres magno sanguine & stem-
 mate

mate oriundos, calculo dissensisse; qui si conspirassent, facile potuissent controuersia finem imponere: interrogavi eorum alterum mihi familiariorum, vtri ipse suffragium dedisset? Seniori, inquebat. Institi quarendo, An nihil de publica illius fama audisset? Audisse se respondit. Quasiuertiò, Num eum putasset esse digniorem? Nequaquam, dicebat, sed alia mihi causa fuit huius eligendi. Nam sciebam à fratre meo suffragando faueri iuniori, idcirco mihi pro seniore eligendo fuit laborandum. Quàm diu enim vota in æquilibrio fluctuarunt, incertum erat, quisnam tandem futurus esset Princeps. Ita igitur apud me stutuebam: si vterque nostrum accesserit voto ad iuniorum, eligatur autem senior, vterque semper pessimo erit apud Principem loco. Iam verò hoc pacto, siue senior iuniori, siue iunior præferatur seniori, semper vnus fratrum bonam habebit gratiam, poteritque alterum excusare, ac Principi conciliare. Hic nunc stilus est, hæc Mundi consuetudo, ita dexterè nauem agere, vt in vtramque possit ripam applicari. Hæc ille ipse, qui fecit, cum mihi retulisset, steti, obstupui, & aliquando tacitus mecum quibus
 verbis

verbis rei indignitas explicanda esset, cogitavi. Vbi animum satis collegi, Quæso, Domine, dixi, fictane hæc esse, credere debeo, ad simplicitatem meam iudificandam, an reuera hoc ingenio vsi estis ambo fratres? Nihil fingo, inquit, rem, vt gesta est, narraui ipsissimam. Ita nunc viuitur; hæc Politia est nostra, sine qua, qui vult in aulis, & inter homines Politicos degere, numquam æstimabitur, numquam in numero, aut loco erit. Tum ego: At quid Deus dicet? Deus, inquit, bonus est, facile se nouit moribus hominum accommodare. Itane ergo, inquam, Deus se se nobis, non nos Deo debemus accommodare? ita quisquis ius habet suffragij, in eligendo Principe, non Remp. sed semetipsum, suaque, non communitatis commoda debet spectare? Ita Ecclesiæ Dei prospicitur, vt ei non qui omnibus, sed qui vni profit, præficiatur? ita nulla bonæ famæ, nulla morum, nulla eruditionis ratio habetur? vbi iustitia? vbi publici boni amor? vbi veritas? Qui enim aliquē elegit, ipso suo suffragio dicit, illum eligo, quem iudico digniorem. Si ergo illum eligit, quem scit esse indigniorem, mentitur. Quin & totam communitatem exponit periculo

riculo

riculo pereundi. Idem enim facit, atque ille, qui nauem vectoribus plenam committit nauclero imperito; aut qui exercitum credit duci vœcordi; vno verbo, qui ouium gregi lupum constituit custodem. Denique cum ab vno sæpe pastore tali multa millia pendeant animarum, quanti exitij causa est, qui causa est, vt malus pastor eligatur? Et ad hoc nihil dicet Deus? tacebit Christus, si videat Ecclesiæ suæ non dari sponsum, sed mœchum? Hæc vbi pluribus explicauimus, subiicit ille: Mi Pater, non venit nobis in mentem ista considerare: omnis nostra cogitatio est, *Quid in rem sit nostram.* Ah,

Psal. 145.
3.

nolite considerare, inquiebam ego, in Principibus, in filiis hominum, in quibus non est salus.

Non rarò contigisse memini, vt, diuina Nemeli ita agente, isti tales suis ipsis promotoribus fiant infensissimi. Rectè igitur & sapiunt, & faciunt, qui in honoribus dispensandis iustitiæ normam seruant.

§. III.

Obedientiâ Deo magis, quam hominibus honor deferendus.

Ante omnia tamen tenendus est ordo is, qui inter Deum & homines intercedit. Ad

Act. 5. 29, quem attendens Petrus & Apostoli dixerunt:
Obedire

Obedire oportet Deo magis, quàm hominibus.
 Ergo etiam hominibus, quando Deo non
 aduersantur: nam illi à Deo authoritatē ac-
 ceperunt. Vnde, teste D. Bernardo, *sive Deus,*
sive homo Vicarius Dei mandatum quodcumq;
tradiderit, pari profecto obsequendum est cura,
pari reuerentia deferendum, ubi tamen contra-
ria non precipit homo. Quod ostendit D. Ba-
 silius alijsque ex humanis negotijs, in quibus
 obedientia inferiori magistratui negatur,
 quando contraria est superiori. Hinc serui
 dominos suos debent honorare, atq; audi-
 re, sed tam diu, quàm diu nihil contra diui-
 num honorem præcipiunt. Ita & coniuges,
 & amici, vsque aras debent esse amici. Ita
 Balaam, non quod regi placuisset, sed quod
 Deus iubebat, locutus est, benedixitque ijs,
 quibus Deus voluit benedici. Nec Macha-
 bæi tyranno, sed Deo obedierunt. Quin ubi
 de Dei honore agebatur, palàm Principibus
 restiterunt Ambrosius, Basilus, Hilarius,
 Chrysostronus, Martinus, Thomas Cantua-
 riensis, & apud Theodoretum Beroœensis
 quidam Christianus princeps Apostatæ Iu-
 liano. Quin & aulici illi, Ioannes & Paulus
 à Iuliano in numerum familiarium inuitati,
 liberè negauerunt, se apud eum esse velle, qui a

S. Bern.
 de præ-
 cept. &
 dispens.

S. Basil.
 Reg. 7. ex
 breuior.
 & 114.

Num. 22.
 18. 38. &
 cap. 23.
 8. 12. 26.
 1. Mach.
 2. 19.

Theodo-
 ret. lib. 3.
 hist. c. 22.

IESV

IESV Christo defocisset: & Terentiano dixerunt: Si tuus est dominus Iulianus, habeto pacem cum illo: nobis alius non est, nisi Dominus IESVS Christus. Gregorius quoque Magnus restitit Mauritio leges ferenti, cum Ecclesiastica potestate pugnantes. Eundem ordinem seruauerunt, vt Deo magis obedirent, quàm hominibus, omnes Martyres, qui tyrannis impia exigentibus non solum non paruerunt, sed etiam fortissimè restiterunt.

S. Bern. *Valde peruersum est, ait S. Bernardus, profiteri te obedientem, in quo nosceris superiorem, propter inferiorem, id est, diuinam, propter humanam, soluere obedientiam. Quid enim? quod iubet homo, prohibet Deus, & ego audiam hominem, surdus Deo? Non sic Apostoli, clamant quippe dicentes: Melius est obedire Deo, quam hominibus. Quàm displiceat vehementer Deo, si, ipso contempto, iussa hominum faciamus, ostendit in Adamo, cui dixit: Quia audisti vocem uxoris tuae; & comedisti de ligno, ex quo praeceperam tibi, ne comederes, maledicta terra in opere tuo, &c. Inde labor, inde sudor, inde spinæ & tribuli, inde mors, & peccatum in omnes posteros eius propagatum.*

Gen. 3. 17.

§. IV.

*Fily Deo vocanti potius, quam parenti reuocanti
pareant.*

Quid ergo fiet illis, qui idcirco **DEVM**
non honorant, quia parentes contrarium
iubentes nolunt offendere? Stat hinc Chri-
stus, & annuit tibi, ô iuuenis; inde mater,
& retrahit te? Cur finis matrem Deo esse
fortiorem? Veniam, ais, & dabo Deo glo-
riam, seruiamque illi, sed ne offendam se-
nem parentem, sinam illum prius emori,
tunc liber euolabo ad Crucem Christi. Quis
tibi dixit, ô iuuenis, patrem tuum, aut ma-
trem ante te moriturum? Nonnè audiuiſti
vnum è discipulis eius dicentem: *Domine, Matth. 8.*

permitte me primùm ire, & sepelire patrem 21.

*meum? quid illi IESVS respondit? Sequere
me, & dimitte mortuos sepelire mortuos suos.*

Fides cordis eius Domino se ostendebat, ait

S. Augustinus, sed pietas differebat. Dominus

autem Christum quando parat homines Euange-

lio, nullam excusationem vult interponi carna-

lis huius temporalisq; pietati. Equidem, & lex

Dei habet, & ipse Dominus arguit Iudeos, quia

destruebant ipsum mandatum DEI. Et Pau-

lus Apostolus in epistola sua posuit & dixit: Hoc

est mandatum primum in repromissione: Hono-

ra pa-

Matth. 8.

21.

S. August.
serm. 7. in
Euang.
secundū
Matth.

Ephes. 6.

ra pa-

ixte.
pa-
ginu
gnus
efia-
ordi-
nt,
i ty-
non-
unt,
fite-
pro-
ma-
d in-
omi-
ant
mam
et
i fa-
Quia
lig-
ma-
nde
&
ga-
IV.

ra patrem tuum & matrem tuam; Deus utique dixit. Volebat enim iste iuuenis obtemperare Deo & sepelire patrem suum: sed est locus, & est tempus, & est res, qua huic rei, huic tempori, huic loco seruiat. Honorandus est pater, sed obediendum Deo est. Amandus est generator, sed praeponendus est Creator. Ego (inquit) ad Euangelium te voco, ad aliud opus mihi necessarius es. Maius est hoc, quam quod vis facere. Sine mortuos sepelire mortuos suos. Pater tuus mortuus est, sunt alij mortui, qui sepeliant mortuos. Mortui sepelientes mortuos qui sunt? Potestne mortuus à mortuis sepeliri? Quomodo inuoluunt, si mortui sunt? Quomodo portant, si mortui sunt? Quomodo plangunt si mortui sunt? Et inuoluunt, & portant, & plangunt, & mortui sunt, quia infideles sunt. Docuit nos quod scriptum est in Cantico Canticorum, dicente Ecclesia: Ordinate in me charitatem. Quid est, ordinate in me charitatem? Facite gradum, & cuiusque debetur restituite. Nolite anteriora posterioribus subdere. Amate parentes, sed praeponite Deum parentibus. Attendite matrem Machabaorum. Fily, inquit, nescio quomodo apparuisti in ventre. Concipere vos potui, parere potui, formare vos non potui. Illum ergo audite, illum mihi praeponite. Nolite attendere

ne sine

Cant. 2:

2. Mach.
7.

quàm bonis honores obueniant? 241

ne sine vobis remaneam. Præcepit, & secuti sunt. Quod docuit mater filios, hoc docebat Dominus IEVS Christus istum cui dicebat, Sequere me.

§. V.

Vel Ethnicos, quæ recta erant, honori suo præposuisse.

Par est utique Christianos Numini magis addictos esse, atq; illius honori plus tribuere, quàm Gentiles; qui tamen nec ipsi sæpe, licet alioqui subditi, si quid contra leges & rationem præceptum esset, Principibus suis obedire; immò nec Principes sibi obtemperari voluerunt. Celebratur merito illud Antigoni regis Macedonum, ad Manut. in Apoph. ulatori, omnia regibus honesta iustaq; esse, dicenti, responsum: Sunt (per em) barbarorum dumtaxat regibus: at nobis ea dumtaxat honesta sunt, quæ honesta sunt: & ea tantùm iusta, quæ iusta sunt. Sicut ergo barbari nullo discrimine habent, honestumne, an inhonestum sit aliquid; ita qui sapiunt ad sobrietatem, ad id maximè attendunt, quis sit, qui iubet, & cui primi, cui secundi honores debeantur. Quòd si parentes, si cognati, si domini aliquid imperent, quod Deo sit aduersum, illicò cum Petro & Ioanne dicunt: Si iustum Act. 4. 19.

Q est

Manut.
loc. cit.

est in conspectu Dei, vos potius audire, quam Deum, iudicate. Enimvero etiam ipse magistratus, qui recte sentit, nequaquam vult se magis, quam Deum honorari, aut sibi obediri, contra leges Dei. Legimus Antiochum III. ciuitatibus scripsisse: *Si quid per litteras iuberet legibus repugnans, ne curarent, perinde quasi ipso nescio scriptum esset.* Quoties igitur duo, vel plures concurrunt, qui simul eiusdem officij, aut honoris non sunt capaces, utique iustitia distributiua exigit, ut dignior praeferatur. Maximè autem, quando de Religione agitur. *Obedire oportet Deo magis, quam hominibus.* Semper autem quando inter Deum & hominem honoris trutina agitur, ita loquitur cultor pietatis:

Thom. de
Kemp.
lib 3. de
imitat.
Christi
cap. 40.

Est vera gloria, & exultatio sancta, gloriari in te, & non in se: gaudere in nomine tuo, non in propria virtute, nec in aliqua creatura delectari, nisi propter te. Laudetur nomen tuum, non meum: magnificetur opus tuum, non meum: benedicatur nomen sanctum tuum, nihil mihi autem attribuatur de laudibus hominum. Tu gloria mea, tu exultatio cordis mei: In te gloriaber & exultabo tota die, pro me autem nihil, nisi in infirmitatibus meis.

§. VI.

*Cur, ex parte hominum, indigni ad honores
promoueantur?*

Maiores quæstio est, cur indignis immeritisque Deus permittat honorem obtingere, & verò ipse honorem offerat? cuius rei multæ sunt causæ iustissimæ, quarum nonnullas, suprâ iam perstrinximus. Nam. 1. Ex parte hominum. 2. ex parte dæmonum. 3. ex parte Dei causæ possunt assignari. Ex parte hominum, ignorantia, malitiâ, fortunâ, indigni honore honestantur. Ignorantia enim multos euehit, qui putantur pij, prudentes, docti, cum sint sceleribus pleni, bardi, rudes; quod si constaret, utique non extollerentur; & si tam facile esset eos de gradu deicere, quàm est illis gratum poni in alto, non utiq; multi soles occiderent, ijs sceptrâ, aut quemcunque clauum tenentibus. Cumulantur alijs honores, quorum improbitas non est occulta, quorum stoliditas, quorum ruditas est satis cognita; malitiâ mortalium est adeò proiecta, ut mandare honorem vel indignissimis non vereantur. Dummodo sit charus, dummodo fauorem, vel suffragium emerit aliquis; dummodo sanguine vel amicitia sit iunctus, iam

Q 2

magi-

magistratu, iam folio dignus perhibetur. Atqui libero hominem arbitrio esse par est potest igitur vel malitiâ vti, vel iustitiâ in officijs titulisque largiendis. Cuius rei ubique se se offerunt agminatim exempla. Adeò, vt plures passim, qui immeriti, quam meriti ascenderint ad honorem, reperiantur. Vnum strictim dabo exemplum, in quo malitia humana, contra suam voluntatem, alterum extulit. *Prior quidam Ordinis nostri ait Cæsarius, defuncto Abbate suo ad abbatiam aspirans, cum tempore electionis à Visitatore, sicut ceteri seniores, de persona idonea interrogaretur, non corde columbino, monachum quemdam de domo eadem ob infamiam eiectionis nominavit; sciebat enim Prioris auctoritatem non esse modicam, & si aliquem de Conuentu nominaret, per hoc suam electionem posse infirmari, & se in suo desiderio impediri. Factum est, ut creditur, diuino, vt ceteri, eius exemplo, eandem personam eligerent, dicentes intra se; Prior oculus noster nec talem personam nominasset, si ei de illius innocentia non constaret. Fortè si idem Prior simpliciter ambulasset, factus esset Abbas. Et satis puto, quantum ex verbis cuiusdam Abbatis, qui mihi retulit coniecto, quòd tantum fuerit cruciatus in eiusdem monachi*

Cæsarius.
lib. 6. Illustr. mi-
rac. c. 20.

nachi promotione, quantum ille tribulatus ex-
titerat in sua eiectione. Ecce si astutos & dolosos
punit etiam in presenti Deus, de tribulatione,
confusione, & deiectione Prælatorum Ecclesia,
hodie magis quàm ante nostra tempora abun-
dant exempla. Et hoc fortè ideò, quia DEI vo-
luntas in illorum promotione non fuit. Ipsi reg-
nauerunt, & non ex me: principes extiterunt,
& non cognoui. Verba sunt Dei per os Osee pro-
pheta. Denique si quidquam sortes, si fortu-
na, si casus in hominibus potest, etiam hac
via ad dignitates gradiuntur.

Si fortuna volet, fies de Rhetore Consul:

Si volet hæc eadem, fies de Consule Rhetor.

§. VII.

*Cur, ex parte dæmonum, indigni honoribus
inescentur?*

Dæmon quoque sæpenumerò est author,
vt boni non succedant, & eorum loco mali
honoribus floreat, occupentque & no-
men, in Republica, & dignitatem. Sic alios
à virtute auocat, alios illicit in vitia; alios,
ne veritatem videant, inescat vanitate.

Henricus Teutonicus, vir æquè pius, ac do- Thom:
ctus, in Ordine Patrum Dominicanorum, Cantipr:
prouinciæ Transmarinæ præerat. lib. 2. A-
Visita- pum. cap.
bat igitur de more aliquando Ptolemaidem, 57. §. 29.

Q 3

quæ

quæ alio nomine Aco, & Accon solet appellari. Ea in ciuitate, cùm apud Fratres suos esset, à cœna, eos pia adhortatione reficiendos extra cœnobium duxit, in amoenum quemdam locum, ad occidentalem vrbis partem, propter mare, situm. Iam in orbem omnes humi confederant, cùm à littore cœpit quædam exoriri nebula, quæ sese longè lateque super mare diffundebat. Sed mox iterum, cælo serenato, dissipata est. Ea dispulsa, visendum apparuit spectaculum. Mons enim eximie altitudinis è fluctibus videbatur emerfisse. Super montem, per gyrum, admirabilis quædam erat structura, in modum castri murorum ambitu, turribus, ac palatijs decentissima dispositione circumposita. Ab hoc castro, vsque ad litus pons ingens porrigebatur, quem equites, peditesque, diuerso ornatu atque figura, ascendere, atque descendere putabantur. Potuit tale spectaculum, non solum oculos tenere, verum etiam pedes allicere intuentium. Quamobrem etiam Fratres eius montis aspectu attoniti herabant. Henricus igitur, *Surgamus, Fratres, inquit, eamus ad orationem, illud enim diabolus oculis nostris, ut curiositate nos teneat, & à Dei opere torpeamus.* Quidam illico se-

cede-

cedebant, quidam curiositate ducti, inibi permanferunt euentum rei expectantes. Tam diu ea res visa est, donec inter diem & noctem cælum crepusculasceret. Tum igitur rursus nebula de littore propagata & montem & mare texit; moxque iterum disiecta est. Ea disiectâ etiam mons, & muri, & palatia, & omnis pompa umbratilis videri desierunt. Talibus illecebris fallere homines Orcus solet, & à diuinis rebus auocare: tales nebulas, tales umbras, tales arces, & muros, & palatia in aëre ædificare, & nescio quos non montes aureos, & coronas aureas, aut torques aureos hominibus promittere; vt ijs inescati muneris & virtutis suæ obliuiscantur. Nec desunt illi modi. Nam & promouentium iudicia corrumpit; & quædam etiam Stygiâ subinde arte largitur promouendis, vt fascinet promotores. Quo pacto Loysio Gaufredi, omnium magorum antesignano, auctoritatem maximam apud Gallos conciliauit, sed tandem in fumum, & ignem, & infernum desiturâ. Cuius plus quàm tragica facinora, & miserandum interitum alibi recensui. Vix aliquid simile vidit orbis.

§. VIII.

Cur, ex parte Dei, indigni sinantur honores
capessere?

Deus autem multas & æquas causas ha-
bet, ob quas impios, & ineptos, & imme-
ritos, & prorsus indignos vel ipse ad hono-
res promouet, vel ab alijs finit promoueri.
1. Ne homines, in hac vita, iudicentur ex
honoribus, sed ex virtutibus. Si enim etiam
indigni sciuntur honoribus atque opibus
peruigere; & digni ijs carere; nemo idcir-
co malus debet existimari, quia gloria, aut
officio honorifico caret; neque idcirco bo-
nus, quia gloria aut dignitate floret. 2. Gra-
uissima Dei pœna est, qua plectit populum,
si ei det præficiatque malum ducem; saepe
enim vnum exaltat, vt alterum humiliet.
3. *Omnes pastores tuos pascet ventus, & amatori
tui in captiuitatem ibunt: & tunc confunderis,
& erubesces ab omni malitia tua.* Quidam
episcopantur in cunis, hoc est, mitra hone-
stantur, quia grex alium pastorem non me-
retur; nec populus alium regem. *Va tibi ter-
ra, cuius rex puer est, & cuius principes mani
comedunt.* Sicut grauissimus dolor est, quan-
do caput ægrotat, ita grauissimum pœna
genus est, si in honores ascendant summos,
non

Jerem. 22.
22.

Eccles. 10.
26.

non digni, multa enim committunt indigna; tantoque maior est clades, quanto altior gloria malè gubernantis. 3. Sinit Deus quosdam fulgere honoribus, vt in eis mutet mores. Multi enim antea priuati, haud magna sanè vel fecerunt, vel promiserunt, qui postea, ad officia magna admissi magna præstiterunt; videbant enim, alium statum aliam vitam exigere. Et experti sumus, non solum multos, potestate factos insolentes, sed etiam non rarò alios ipsis titulis maioribus emendatos. Mirati sunt multi, aliquos non præter propter honestatem viuere in Episcopatu, qui cum Canonici essent ita vitulabantur, vt omnibus lachrymis deflendi essent. 4. Honestas adhibetur inhonestis, vt, sicut in corpore humano membra tantò abundantius, quantò magis inhonestas sunt, à velamine honestentur. *Eorum quippe honestas & honor est velamentum.* Multi mali, ignaui, nihil boni haberent, si officio nudarentur. Sic ergo munere, quo funguntur, eorum tegitur turpitudine. Et sæpe fit, vt saltem minùs sint mali, aut aliquid de improbitate remittant. *Quemadmodum & pueris dant crustula blandi*

Doctores, elementa velint vt discere prima.

Q 5

S. IX.

S. Augustus
lib. 4.
contr.
Pelag.
c. 16.

§. IX.

Ad gloriam omnes, sed non omnes ad veram aspirare.

5. Ad beatitudinem omnes nati sumus, ad quam & aspiramus; sed non omnes ad veram. Hinc qui vel ignorant, vel non curant veram; falsa contenti sunt, ad quam avidissimè anhelant. Propter quod tradidit illis Deus in desideria cordis eorum. Quia cum cognovissent Deum, non sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt: sed evanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorum: dicentes enim, se esse sapientes, stulti facti sunt. Quàm stulti? vt scriberent: Alius alium, ego beatissimum existimo, qui bona mansuraq; fama presumptione perfruitur, certusq; posteritatis cum futura gloria vivit, ac nihil nisi premiū aternitatis ante oculos, pingue illud altumq; otium placet. Etenim omnes homines arbitror oportere aut immortalitatem suam, aut mortalitatem cogitare. Et illos quidem contendere, & non remitti. Tum hos quiescere, nec breuem vitam caducis laboribus fatigare (vt video multos) misera simul & ingrata imagine industria ad mortalitatem sui peruenire. Et Omnes ego qui magnum aliquod memorandumq; fecerunt, non modò venia, verùm etiam laude dignissi.

Rom. I.

24

Ibid. v. 21.

Plin. lib. 3.

ep. 3.

Ibid. ep.
19.

quàm bonis honores obueniant? 251

dignissimos iudico, si immortalitatem quam meruere sectantur: victurique nominis famam, supremis etiam titulis prorogare nituntur.

§. X.

Vanitas eorum, qui nomina sua omnibus operibus incidunt.

Ita loquitur Gentilis, atque ij, qui quodam veluti rudimento delirij tenentur, & vel gentilitia insignia, vel nomina sua ubique aut affigunt, aut ascribunt, ad honorificam operis à se facti recordationem. Quod etsi subinde necesse sit, ut in libris praesertim ad cauendas imposturas (quamuis etiam doctissimus author, qui se *Idiotam* praemodestia vocat, nomen suum suppressit) aut etiam in quibusdam alijs rebus, quibus artificis nomen addit pretium & auctoritatem; tamen planè plurimorum nimia est sitis, studiumque omne (ut in Traianum iocabatur Constantinus Magnus, apud Aurelium Victorem) in eo locatur, ut quasi parietariae muris omnibus adhærescant; adeò, ut si aliter non possint, vel creta, vel carbone, vel rubrica nomen suum omnibus muris impingant. Et fui in vico, ubi mihi magnæ dignitatis Dominus patibulum ostendit ligneum recens erectum, in quod rustici senatores

Psal. 48.

120

tores omnes cultris sua nomina incidere voluerunt, ut non solum pro quibus, sed etiam a quibus ea crux ædificata esset, palam omnibus, etiam posteris constaret. Hanc vanitatem vitio vertit; & in diuitibus deplorans David ait: *Vocauerunt nomina sua in terris suis.* In quem locum Basilius ita differit: *Nonne vides eos, qui fora & gymnasia in civitatibus ædificarunt, muros excitarunt, aqueductus ad ornarunt, quo pacto eorum nomina hisce sint indita ædificijs terrenis? Iam verò & sua ipsorum nomina inusserunt equorum armentis; commenti modum quo in longum vita sua tempus, sui memoriam nominis prorogarent. Quin & in sepulchris inscripserunt sua ipsorum nomina, monumentis ad propria ostentationem magnificentia. Hi sunt, qui terrena, præsertimq; gloriam temporis sapiunt, ac per hominum ora volitare tantum student, atque ista satis esse ad felicitatem putant.*

S. XI.

Eos, qui laudem suam quarunt, sepe indignationem mereri, in ædificijs.

Cuius animi etiam fuit Softratus Gnidius architectus, qui, teste Æliano, Ptolomæo regi fabricatus maximam illam pulcherrimamque in Pharo Ægypti turrin, vnde nau-

tis no-

tis nocturna lumina ostenderentur, suum
quidem nomen in lapide muri ipsius clam
incidit: calcem deinde superinducens, Re-
gis nomen inscripsit; fore id, quod accidit,
auguratus, vt non multò post litteræ illæ
cum lorica sua defluerent, atq; insculptum
saxo nomen suum appareret. Hæc autem
erat inscriptio: *Sostratus Dexiphani Gnidius
dij salutariibus, ob nauigantes.* Ad hunc mo-
dum multi, qui sacra quoque docent, qui
concionantur, qui pia scribunt, ad speciem
quidem, honorem Dei præ se ferunt, re-
autem ipsa semet quærunt, nam si ijs lar-
vam detrahas, inuenies eos, non Dei, sed
suum honorem quæsiuisse. Quod tum de-
mum apparebit, quando omnia, quæ gessi-
mus in vita, totius Mundi oculis nuda & a-
perta erunt. Quid de his aliud dicas, quàm
repperunt mercedem suam? quam scilicet quæ- Matth. 6.
suerunt. Neq; conqueri possunt, si habent, 3.
quod quærunt. Quibus illud Isaia dici po- Isa. 57.
test: *Post ostium, & retro postem posuisti memo-* Vide Me-
riale tuum. Et quam diu perennabit nomen noch. lib.
muro inscriptum, aut insignia per parietem 1. Institut.
vndique depicta? donec calx iniecta deci- œconom.
dat, donec saxa putredine exesa fatiscant. c. 22.
Non est hæc perennis memoria. Fortasse
neque

neque memoria est ad laudem. Quicumque enim vel columnam, vel statuam, vel pyramidem, vel domum magnificam, vel aliud splendidum monumentum aspicient, ex rapinis, vel alijs iniustis pecunijs ædificatum, admonebuntur, & indignabuntur avaritiæ eius, qui nomen suum inscripsit, aut insignia sua apposuit. Audi S. Chryostomum: Homo, ait, qui nosti vitam futuram, & bona illa ineffabilia, & quod ex dicto Evangelico iusti tunc fulgebunt sicut sol, quamnam veniam assequeris, quomodo te defendes; quod non supplicium patieris, qui hic omnia consumas in pulvere, in cinere, in monumentis, in hostibus, in inimicis? Vocauerunt nomina sua in terris suis. Ecce aliud genus amentia, adificijs, agris & balneis suis nomina inscribere, putare, se magnam consolationem ex eo accipere, & umbram prærei veritate persequi. Si enim perpetuam memoriam desideras, ne nomen, ô homo adificijs inscribas, sed trophæa rectè factorum erigas, quæ & in præsentis vita nomen tibi conseruant, & in futura vita immortalem tibi requiem comparant. Si sis memoria cupidus, ego te doceo viam veram & apertissimam: vitæ curam gerat. Nihil enim facit nomen adeo immortale, ut natura virtutis. Id ostendunt Martyres, ostendunt.

Apostolus.

S. Chryf.
in Plal.
48. v. 12.

Apostolorum reliquia, ostendit memoria eorum, qui rectè & ex virtute vixerunt. Quot Reges urbes euerterunt, portas extruxerunt, & nominibus suis inscriptis decesserunt, nec tamen eis quicquam profuit, sed silentio & obliuioni mandati sunt? Piscator autem Petrus, qui nihil fecit eorum, quoniam virtutem est profecutus, & ciuitatem maximè regiam occupauit, etiam post mortem resplendet Sole clariùs. Quod tu autem facis, est ridiculum, & plenum ignominia. Hæc enim monumenta, non solum non te clarum reddent, sed etiam facient ridiculum, & ora omnium aperient. Aedificia enim non sinunt tuam auaritiam, quæ obliuioni tradi poterat, temporis excursu extingui, & stant veluti columnæ & trophæa erecta aduersus auaritiam. Sunt enim ex aliena pecunia, è pupillorum censu, è decimis Ecclesiæ subductis, è defraudati amici ærario, è furtis, è rapinis extructa. Hæc omnia in memoriam reuocabunt, qui posthac palatium à te extructum intuebuntur.

S. XII.

Gloriam humanam ijs dari sepe, quibus alia merces, in altera vita, non manet.

Quod de ædificijs dixit Chrysostomus, dici potest & de picturis, de cimelijs, de anaglyphis,

glyphis, immò de omnibus rebus pulchris laudemque humanam merentibus, vti & de præclare gestis, si propter plausum vanumque honorem facta sunt. Quemadmodum enim nulla laus est, esse vanum, ita, apud Christianè prudentes, quicumque illa vel fecerunt, vel gesserunt ad inanes glorias captandas, censentur non præconium, sed vituperium meruisse. Sed ante Christi doctrinam, velut lumen, mundo illatam, cum Ethnici meliorem virtutis vel laboris laude humana mercedem ignorarent, ad honores tantopere aspirauerunt. *Quibus ergo non erat*

S. August. *Deus daturus vitam aeternam, ait S. Augustinus, cum sanctis Angelis suis, in ciuitate sua caelesti, ad cuius societatem pietas vera perducit, qua non exhibet seruitutem religionis, quam Latrariam Græci vocant, nisi vni vero Deo, si neque hanc eis terrenam gloriam excellentissimi Imperij concederet, non redderetur merces bonis artibus eorum, id est virtutibus, quibus ad tantam gloriam peruenire nitebantur. De talibus enim, qui propter hoc boni aliquid facere videntur, ut glorificentur ab hominibus, etiam Dominus ait: Amen dico vobis, perceperunt mercedem suam. Sic & isti priuatas res suas pro re communi, hoc est, republica, & pro eius arario contempserunt.*

runt, auaritia restiterunt, consuluerunt patriam consilio libero: neque delicto secundum suas leges, neque libidini obnoxij: his omnibus artibus tamquam vera via nisi sunt ad honores, imperium, gloriam: honorati sunt in omnibus ferè gentibus: imperij sui leges imposuerunt multis gentibus: hodieq; litteris & historia gloriosi sunt panè in omnibus gentibus. Non est quod de summi & veri Dei iustitia conquerantur: perceperant mercedem suam. Merces autem sanctorum longè alia est etiam hinc opprobria sustinentis pro ciuitate Dei, qua mundi huius dilectoribus odiosa est. Illa ciuitas sempiterna. Ubi nullus oritur, quia nullus moritur. Ubi est vera & plena felicitas, non dea, sed donum Dei. Inde fidei pignus accipimus quamdiu peregrinantes eius pulchritudini suspiramus. Ibi non oritur sol super bonos & malos, sed sol iustitiae solos protegit bonos. Ibi non erit magna industria ditare aerarium publicum priuatis rebus angustis, ubi thesaurus communis est veritatis. Proinde non solum ut talis merces talibus hominibus redderetur, Romanum Imperium ad humanam gloriam dilatatum est, verum etiam ut ciues aeterna illius ciuitatis, quam diu hic peregrinantur, diligenter & sobriè illa intueantur exempla, & videant, quanta dilectio debeat superne patrie

R

propter,

Ibid. capi-
16.

propter vitam aeternam, si tantum à suis civibus
terrena dilecta est propter hominum gloriam.
Atque hoc præcipuum est argumentum, ob
quod omnes honorari merito metuere de-
bent, ne hîc recipiant mercedem suam; cùm
& Gentibus Deus honores terrenos contu-
lerit in mercedem, quibus non erat daturus vi-
tam aeternam. Enimverò, quotiescumq; ali-
quid feliciter succedit, providæ mentis ho-
mo formidat, ne per huius vitæ felicitatem,
æternam amittat felicitatem, dicaturque il-
li aliquando, *recepisti mercedem tuam*. Vi-
deant igitur, qui propter opera sua laudari
cupiunt, quam mercedem cupiant, quam
omittant.

CAPVT XIII.

*Superbos, Calumniatores, Detractores,
& omnes iniustos atq; impios, meritò in-
famari, & aliquando etiam utiliter
rideri.*

§. I.

*Malè aliquos dolere, si quid in honore pa-
tiantur.*

*Audari non cupio, inquires, neque
correctionem fugio, si peccavi.*

Sunt